

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

(ฉบับที่ ๔๕๔) พ.ศ. ๒๕๖๗

ออกตามความในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

เรื่อง น้ำแร่ธรรมชาติ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยน้ำแร่ธรรมชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ (๓) (๕) (๖) (๗) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๙๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่อง น้ำแร่ธรรมชาติ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๒ ให้น้ำแร่ธรรมชาติในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท เป็นอาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“น้ำแร่ธรรมชาติ” หมายความว่า น้ำที่ได้จากแหล่งน้ำใต้ดินตามธรรมชาติและมีแร่ธาตุสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพละลายอยู่ตามคุณสมบัติของแหล่งน้ำนั้น และต้องไม่ผ่านกรรมวิธีใด ๆ นอกจากกรรมวิธีการปรับปรุงคุณภาพ

ข้อ ๔ น้ำแร่ธรรมชาติ มี ๕ ชนิด ได้แก่

(๑) น้ำแร่ธรรมชาติมีคาร์บอนเนต (naturally carbonated natural mineral water) หมายถึง น้ำแร่ธรรมชาติที่หลังจากการบรรจุแล้วมีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่มาจากแหล่งน้ำธรรมชาติในปริมาณที่เท่ากับหรือใกล้เคียงกับปริมาณที่มีอยู่ในแหล่งน้ำธรรมชาตินั้น

(๒) น้ำแร่ธรรมชาติขจัดคาร์บอนเนต (decarbonated natural mineral water) หมายถึง น้ำแร่ธรรมชาติที่หลังจากการบรรจุแล้วมีปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์น้อยกว่าปริมาณที่มีอยู่ในแหล่งน้ำธรรมชาตินั้น

(๓) น้ำแร่ธรรมชาติไม่มีคาร์บอนเนต (non-carbonated natural mineral water) หมายถึง น้ำแร่ธรรมชาติที่หลังจากการบรรจุแล้ว ไม่มีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ในปริมาณที่จะทำให้เกิดการละลายของเกลือไฮโดรเจนคาร์บอนเนตที่มีอยู่ในน้ำ

(๔) น้ำแร่ธรรมชาติเติมคาร์บอนไดออกไซด์จากแหล่งกำเนิด (natural mineral water fortified with carbon dioxide from the source) หมายถึง น้ำแร่ธรรมชาติที่มีการเติมก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่มาจากแหล่งน้ำธรรมชาติในกระบวนการบรรจุหลังจากการบรรจุแล้วมีปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากกว่าปริมาณที่มีอยู่ในแหล่งน้ำธรรมชาตินั้น

(๕) น้ำแร่ธรรมชาติเติมคาร์บอนเนต (carbonated natural mineral water) หมายถึง น้ำแร่ธรรมชาติที่มีการเติมก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากแหล่งอื่น ในกระบวนการบรรจุ

ข้อ ๕ การปรับปรุงคุณภาพและการบรรจุน้ำแร่ธรรมชาติ จะต้องกระทำในบริเวณ แหล่งน้ำแร่ธรรมชาติแหล่งนั้น ๆ เว้นแต่เป็นการกระทำในสถานที่ที่มีการขนส่งน้ำแร่ธรรมชาติมาจาก แหล่งน้ำแร่ธรรมชาติ ผ่านระบบท่อปิดที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนหรือทำให้สารประกอบสำคัญในน้ำแร่ ธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไป

ข้อ ๖ การปรับปรุงคุณภาพน้ำแร่ธรรมชาติตามข้อ ๕ ต้องไม่ทำให้อัตราซึ่งเป็นสารประกอบสำคัญ ในน้ำแร่ธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไป ดังต่อไปนี้

(๑) การปรับปริมาณก๊าซที่มีอยู่ในน้ำแร่ธรรมชาติ

(๒) การกำจัดสารประกอบที่ไม่คงตัว เช่น สารประกอบเหล็ก แมงกานีส กำมะถัน สารหนู ด้วยการแยกของเหลวออกจากตะกอน (decantation) การกรอง (filtration) หรือทั้งสองวิธีรวมกัน โดยอาจมีการเติมอากาศ (aeration) เพื่อเร่งการแยกของเหลวออกจากตะกอนตามความจำเป็นก็ได้

ข้อ ๗ น้ำแร่ธรรมชาติ ต้องมีคุณภาพหรือมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) ใส ไม่มีตะกอน

(๒) แร่ธาตุที่มีอยู่ในน้ำแร่ธรรมชาติต้องมีปริมาณที่ไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ดังต่อไปนี้

(๒.๑) ทองแดง (copper) ไม่เกิน ๑ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๒) แมงกานีส (manganese) ไม่เกิน ๐.๔ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๓) บอเรต (borate) โดยคำนวณเป็นโบรอน (boron) ไม่เกิน ๕ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๔) สารหนูทั้งหมด (total arsenic) ไม่เกิน ๐.๐๑ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๕) แบเรียม (barium) ไม่เกิน ๐.๗ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๖) แคดเมียม (cadmium) ไม่เกิน ๐.๐๐๓ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๗) โครเมียมทั้งหมด (total chromium) ไม่เกิน ๐.๐๕ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๘) ตะกั่ว (lead) ไม่เกิน ๐.๐๑ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๙)ปรอท (mercury) ไม่เกิน ๐.๐๐๑ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๑๐) ซีลีเนียม (selenium) ไม่เกิน ๐.๐๑ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๑๑) พลวง (antimony) ไม่เกิน ๐.๐๐๕ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๒.๑๒) นิกเกิล (nickel) ไม่เกิน ๐.๐๒ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๓) ตรวจพบสารปนเปื้อนได้ไม่เกินที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๓.๑) ไนไตรต์ (nitrite) โดยคำนวณเป็นไนไตรต์ ไม่เกิน ๐.๑ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๓.๒) ไนเตรต (nitrate) โดยคำนวณเป็นไนเตรต ไม่เกิน ๕๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๓.๓) ไฮยาไนด์ (cyanide) ไม่เกิน ๐.๐๗ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๓.๔) โบรมेट (bromate) ไม่เกิน ๑๐ ไมโครกรัมต่อลิตร

(๓.๕) ไม่พบสารลดการตึงผิว (surface active agents)

(๓.๖) ไม่พบน้ำมันแร่ (mineral oil)

(๓.๗) สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ (pesticide) โพลีคลอริเนตเตดไบฟีนิล (polychlorinated biphenyls: PCBs) หรือโพลีนิวเคลียร์แอโรมาติกไฮโดรคาร์บอน (polynuclear aromatic hydrocarbons: PAHs) ไม่เกินที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน ที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๔) ข้อกำหนดด้านจุลินทรีย์

(๔.๑) ไม่พบแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์ม (Coliforms) ในน้ำแร่ธรรมชาติ ๒๕๐ มิลลิลิตร

(๔.๒) ไม่พบแบคทีเรียชนิด อี. โคไล (*Escherichia coli*) ในน้ำแร่ธรรมชาติ ๒๕๐ มิลลิลิตร

(๔.๓) ไม่พบแบคทีเรียกลุ่มเอนเทอโรค็อกไก (Enterococci) ในน้ำแร่ธรรมชาติ ๒๕๐ มิลลิลิตร

(๔.๔) ไม่พบสปอร์-ฟอร์มิง ซัลไฟด์รีดิวซิงแอนแอโรบส์ (Spore-forming sulphite reducing anaerobes) ในน้ำแร่ธรรมชาติ ๕๐ มิลลิลิตร

(๔.๕) ไม่พบซูโดโมแนส แอรูจินอซา (*Pseudomonas aeruginosa*) ในน้ำแร่ธรรมชาติ ๒๕๐ มิลลิลิตร

(๔.๖) จุลินทรีย์อื่นที่ทำให้เกิดโรคให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยมาตรฐานอาหารด้านจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค

ข้อ ๘ การใช้วัตถุเจือปนอาหารให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยวัตถุเจือปนอาหาร

ข้อ ๙ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าน้ำแร่ธรรมชาติเพื่อจำหน่าย ต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยวิธีการผลิต เครื่องมือ เครื่องใช้ในการผลิตและการเก็บรักษาอาหาร โดยอาจผ่านกรรมวิธีการฆ่าเชื้อด้วยรังสีอัลตราไวโอเล็ต หรือด้วยวิธีการอื่นในทำนองเดียวกันที่ไม่กระทบกับการเปลี่ยนแปลงปริมาณแร่ธาตุหรือส่วนประกอบอื่นตามคุณสมบัติของแหล่งน้ำนั้น เพื่อป้องกันการปนเปื้อนซ้ำของจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคตามความจำเป็น โดยผู้ผลิตน้ำแร่ธรรมชาติต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายจากสิ่งแวดล้อมด้วย

ข้อ ๑๐ การใช้ภาชนะบรรจุน้ำแร่ธรรมชาติ นอกจากต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานของภาชนะบรรจุแล้ว ภาชนะบรรจุต้องปิดผนึกที่สามารถป้องกันการปลอมปนและการปนเปื้อนได้

ข้อ ๑๑ การแสดงฉลากของน้ำแร่ธรรมชาติ

(๑) ให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ เว้นแต่ชื่ออาหารให้แสดงข้อความว่า “น้ำแร่ธรรมชาติ” โดยอาจจะมีชื่อทางการค้าประกอบด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) แสดงชนิดของน้ำแร่ธรรมชาติตามข้อ ๔

(๓) ระบุแหล่งน้ำแร่ธรรมชาติ

(๔) แสดงชนิดของแร่ธาตุสำคัญ ทั้งนี้อาจแสดงส่วนประกอบอื่นตามคุณสมบัติของแหล่งน้ำนั้นด้วยก็ได้

(๕) แสดงกรรมวิธีการปรับคุณภาพน้ำตามข้อ ๖ (๒) หรือกรรมวิธีการฆ่าเชื้อตามข้อ ๙ (ถ้ามี)

(๖) แสดงค่าเตือน ซึ่งมีความสูงไม่น้อยกว่า ๒ มิลลิเมตร เห็นได้ชัดเจนในกรอบสี่เหลี่ยมสีแดง พื้นขาว ดังต่อไปนี้

(๖.๑) ข้อความว่า “มีฟลูออไรด์” สำหรับน้ำแร่ธรรมชาติที่มีปริมาณฟลูออไรด์มากกว่า ๑ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๖.๒) ข้อความว่า “ผลิตภัณฑ์นี้ไม่เหมาะสำหรับทารกและเด็กที่อายุต่ำกว่า ๗ ปี” สำหรับน้ำแร่ธรรมชาติที่มีปริมาณฟลูออไรด์มากกว่า ๑.๕ มิลลิกรัมต่อลิตร

ข้อ ๑๒ การแสดงข้อความบนฉลาก และการโฆษณาบนฉลากของน้ำแร่ธรรมชาติต้องไม่ใช้ข้อความในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ทำให้เข้าใจว่าน้ำแร่ธรรมชาตินั้นสามารถบำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรคได้

(๒) ชื่อท้องถิ่น หมู่บ้าน หรือสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชื่อน้ำแร่ธรรมชาติ หรือเครื่องหมายการค้า โดยไม่ได้มาจากแหล่งน้ำแร่ธรรมชาตินั้น

(๓) ข้อความ รูปภาพ หรืออื่น ๆ ที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความเป็นธรรมชาติ แหล่งกำเนิด องค์ประกอบ หรือคุณสมบัติของน้ำแร่ธรรมชาตินั้น

ข้อ ๑๓ ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าน้ำแร่ธรรมชาติเพื่อจำหน่าย รวมทั้งน้ำพุหรือสปริงวอเตอร์ (spring water) ซึ่งได้รับอนุญาตไว้ตามเงื่อนไขแห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๙๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่อง น้ำแร่ธรรมชาติ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ได้รับอนุญาตก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงจำหน่ายต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๑๔ ให้น้ำจากแหล่งธรรมชาติ ในกรณีที่เป็นน้ำพุหรือสปริงวอเตอร์ (spring water) ซึ่งได้รับอนุญาตไว้ตามเงื่อนไขแห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๙๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่อง น้ำแร่ธรรมชาติ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอแก้ไขรายการให้ถูกต้องตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ภายในสองปีนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ เมื่อยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้แสดงข้อมูลชนิดของแร่ธาตุสำคัญ ส่วนประกอบหรือองค์ประกอบทางเคมีอื่นเพื่อบ่งชี้เอกลักษณ์ของแหล่งน้ำ พร้อมทั้งระบุแหล่งกำเนิดของน้ำบนฉลากได้

ข้อ ๑๕ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

สมศักดิ์ เทพสุทิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข